

In memoriam

DR. NAGY LÁSZLÓNÉ DR. KOVÁCS ESZTER

1914—2012

NAGY Lászlóné, született KOVÁCS Eszter, számunkra, mint NAGY Eszter néni volt ismert a Magyar Állami Földtani Intézetben. Élénksége, apró termete és a hozzá kötődő határozott hang még most is visszacseng fülemben, amint az Intézeti épület felső szintjén kollégáival, az Őslénytani Osztály munkatársaival beszélget, vagy magyaráz nekik.

Az I. világháborúval szinte egy időben 1914. július 5-én, az Osztrák-Magyar Monarchiában, Déván született. A háború után családja Pápára került és itt végezte első tanulmányait.

A megismerés és a kutatás szeretetét és az oktatást-nevelést már a szülői házból hozta magával. Az érdeklődő, szorgalmas diáklány felsőfokú tanulmányait elsőként a Szegedi Állami Polgári Iskolai és Tanárképző Főiskola, földrajz-természettudomány-kémia szakán 1939-ig végezte, ahol 1937-ben tanári, 1939-ben tanítónőképzői diplomát szerzett.

Ezzel párhuzamosan rendkívüli egyetemi hallgatóként a szegedi Ferenc József Tudományegyetemen, földrajz főszakon is tanult, majd 1940-ben bölcsész diplomát szerzett. A tanítást és nevelést 1939-től 1951-ig Pápán, Debrecenben és Budapesti tanítóképző iskolákban, gimnáziumokban folytatta. Tanári hivatásának gyakorlása közben egyre nagyobb érdeklődéssel fordult a tudományos kutatás felé.

1951. szeptember 21-étől a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) munkatársa lett nyugdíjazásáig, ahol 1958-ban a MÁFI Őslénytani Osztályának vezetésével bízták meg. Ezt húsz éven át irányította. A MÁFI-t második ottho-

nának tekintette és nyugdíjazása után is hosszú éveken át napi rendszerességgel látogatott az Intézetbe, és aktívan részt vett a kutatásokban.

Kandidátusi címét 1957-ben, az MTA Biológia Tudományok Doktora címet 1965-ben kapta meg.

Tudományos pályájának kezdetén geográfusnak készült, majd érdeklődése a MÁFI-ban az ősnövénytan felé fordult. Részesese és úttörője volt a modern magyar palinológiai kutatásoknak, és módszertani fejlesztéseknek. Eredményeit a mátraaljai barnaköszén keletkezésének ősnövénytan (paleobotanikai), őség-hajlattani (paleoklimatológiai) és ősföldrajzi (paleogeográfiai) értékelése; a Mecsek hegység neogén rétegeinek palinológiai vizsgálatával, készült új flóra- és vegetációképek felállítása; a magyarországi neogén spóra- és pollenflóra leírása és értékelése, valamint a hazai neogén palinológiai kutatásokra támaszkodó neogén paleoklíma (5–25 millió év közötti időszakának) leírás és ábrázolás adták, melyekből számos monografikus mű is készült.

A kutatás mellett az oktatást is tovább folytatta. 1967-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem címzetes egyetemi tanárává nevezték ki.

Aktívan vett részt a hazai, tudományos közéletben: az MTA Botanikai és a Földtani Bizottságok titkáráként, a Paleontológiai Bizottság tagjaként, tudományos folyóiratok szerkesztőbizottsági tagjaként. Munkásságát nem csak hazánkban, de nemzetközi szinten is elismerték.

Tudományos eredményeit 1978-ban a Munka Érdemrend ezüst fokozatával, 1998-ban Hantken Miksa-emlékéremmel

ismerték el. 2006-ban a Magyarhoni Földtani Társulat tiszteleti tagjává választotta.

A felsorolt teljesítmények és elismerések mögött, fiatal kutatóként az akkor 73 esztendőes Eszter néni egy energikus, szemléletformáló egyéniséget ismerhettem meg. A családi kapcsolatok már korábban kiszélesedtek, amikor NAGY Eszter, mint tudós és kolléga az Intézet akkori igazgatójával együttműködve, HAMOR Géza támogatásával megjelentethette monográfiáit, többek között a Mecsekről és a negogén klíma kutatási eredményeiről. Egymás iránti tiszteletük és elismerésük még Eszter néni 90. születésnapjára is kézzel fogható volt.

Az Eszter néniel végzett közös munkánk, a Borsodi-medence láprekonstrukciója alkalmat adott, hogy tanítói képességével formálja látásmódomat, habár az oktatás eltért

a hagyományos iskolapadban szerezhető élményektől. Floridai és kínai utazásról úgy számolt be, hogy megfigyelései rávilágítottak az ősföldrajzi és paleoklíma kutatás lényegére. Neki köszönhetően, amikor néhány évvel később én is végigjárhattam az Everglades mocsarait már az Ő szemével és szemléletével is láttam és elemeztem a kőszénképző környezeteket. A szénkőzettani vizsgálataim módszertanának kialakításában a kőszénképződés tudományos megismerésében és szakmai fejlődésében Eszter néni útmutatása, szakmai tanácsa is segített.

Ezért most, mint egykori tanítványa is búcsúzom NAGY Esztertől. Emlékét az új néven, de régi szellemben működő Magyar Földtani és Geofizikai Intézet is megőrzi, mert valljuk, hogy a múlt ismerete és elismerése nélkül nem lehet jövőnk.

Nyomtatásban megjelent szakirodalmi munkássága

1957

NAGY L.-né 1957: A virágpor-elemzési kőzetminták gyűjtéséről. — *Földtani Közöny* **87/1**, 99–101.

NAGY L.-né 1957: A mátraaljai felsőpannóniai barnakőszén rétegek pollenvizsgálata [XX–XXI. tábl.]. — *Földtani Közöny* **87/3**, 320–324.

1958

NAGY E. 1958: A Mátraaljai felső-pannóniai kori barnakőszén palinológiai vizsgálata. – Palynologische. (Untersuchung der am FUSE des Mátra-Gebirge gelagerten oberpannischen Braunkohle.) — *A Magyar Állami Földtani Intézet Évkönyve* **47/1**, 354 p. 28 tábl.

NAGY L.-né, PÁLFALVY I. 1958: Ősnövénytani módszerek újszerű alkalmazása a rétegtani kiértékelésnél. — *Földtani Közöny* **88/3**, 350–353.

1959

NAGY L.-né 1959: Krutzsch, W.: Mikropaläontologische (sporenpaläontologische) Untersuchungen in der Braunkohle des Geiseltales. — Beiheft zur Zeitschrift Geologie Jahrgang 8. Beith Nr. 21/22. p. 425. Berlin, 1959 [könyvismertetés]. — *Földtani Közöny* **89/4**, 442–443.

NAGY, E. 1959: Pollenanalytische Untersuchungen einer ungarischen pliozänen Braunkohle. — *Acta Botanica Hungarica* **5/3–4**, 413–428.

1960

NAGY, E. 1960: The application of method of rapid evaluation in Hungarian palynology. — *Acta Universitatis Szegediensis, Acta Biologica N.S.* **6**, 1–4.

NAGY, E., PÁLFALVY, I. 1960: Neuartige Anwendung paläobotanischer Methoden in der Stratigraphie. — *Acta Botanica Hungarica* **6/3–4**, 383–388.

NAGY L.-né 1960: Dr. Wilfried Krutzsch: Mikropaläontologische (Sporenpaläontologische) Untersuchungen in der Braunkohle des Geiseltales. — *A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Csoportjának Közleményei* **4/3–4**, 347–348.

1962

NAGY E. 1962: Gyors kiértékelő módszer alkalmazása. — *A Magyar Állami Földtani Intézet Évi Jelentése 1959-ről*, 415–424.

NAGY, E. 1962: New pollen species from the Lower Miocene of the Bakony Mountain (Várpalota) of Hungary. — *Acta Botanica Hungarica* **8/1–2**, 153–163, + 7 tábla.

NAGY, E. 1962: Reconstructions of vegetation from the Miocene sediments of the Eastern Mecsek Mountains on the strength of palynological investigations. — *Acta Botanica Hungarica* **8/3–4**, 319–328.

NAGY L.-né 1962: Wilfrid Krutzsch: Atlas der mittel- und jungtertiären dispersen Sporen- und Pollen - sowie der Mikroplanktonformen des nördlichen Mitteleuropas. Lief. 1. V. E. B. Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, 1962. pp. 1–108, 46 tábla. — *A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztályának Közleményei* **6/1–2**, p. 171.

1963

- NAGY, E. 1963: Spores nouvelles des couches néogènes de Hongrie. — *Pollen et Spores* **5/1**, 143–148. Pl. 1–2.
- NAGY, E. 1963: Spores et pollen nouveaux d'une coupe de la briquetrie d'Eger (Hongrie). — *Pollen et Spores* **5/2**, 397–412. Pl. 1–3.
- NAGY, E. 1963: Some new Spore and Pollen species from the Neogene of the Mecsek Mountains. — *Acta Botanica Hungarica* **9/3–4**, 387–407. Pl. I–V.
- NAGY, E. 1963: Occurrence of the genus Ephedripites in the Neogene of Hungary. — *Grana Palynologica* **4/2**, 277–280, **4/3**, 280a, b, c.
- NAGY E. & PÁLFALVY I. 1963: Az egri téglagyári szelvény ősnövénytanai vizsgálata. (Revision paléobotanique de la coupe de la briquetrie d'Eger.) — *A Magyar Állami Földtani Intézet Évi Jelentése 1960-ról*, 223–268. Pl. I–X.
- NAGY L.-né 1963: Paleobotanikai tanulmányút Kínában. — *Botanikai Közlemények* **50/4**, 225–229.
- NAGY L.-né 1963: Palynológia a spórákra és virágporra vonatkozó tudományág. — *Élővilág* **8/5**, 33–37.
- NAGY, E. 1963: Some new spore and pollen species from the Neogene of the Mecsek Mountain. — *Acta Botanica Hungarica* **9/3–4**, 387–404.
- KRIVÁN P. & NAGY L.-né 1963: Harmadidőszaki és negyedkori spóra-pollen bemosást tartalmazó palynológiai spektrumok felbontása a lehordási terület megismerésére és a rétegtani felhasználás érdekében. — *Földtani Közlemények* **93/1**, 82–96.
- NAGY L.-né 1963: M. Grangeon, Ch. Greber, M. Locquin, J. Roger: Utilisation d'une machine taxinomique dans une branche des sciences naturelles: la palynologie. — *Bull. du B. R. G. M.* 1962. No.1. pp. 1–15. — *A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztályának Közleményei* **6/1–2**, 169–170.
- NAGY L.-né 1963: Erdtman, G., Berglund, B., Pragowski, J.: An introduction to a Scandinavian Pollen Flora. pp. 1–92, 74 tábla, Stockholm, 1961. Almqvist and Wiksell. — *A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztályának Közleményei* **6/1–2**, 170–171.
- NAGY L.-né 1963: J. R. Pragowski: Notes on the Pollen morphology of Swedish trees and shrubs. — *Grana Palynologica* **3.2**. 1962. p. 45–65, 54 fényképtábla. — *A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztályának Közleményei* **6/1–2**, p. 172.

1964

- NAGY L.-né 1964: E. D. Zaklinskaja: Pilca pokritosemjannih i jeje znanenie dla obosnovania stratigrafii verhnego mela i paleogena (A zárvatermő pollen és annak jelentősége a felső-kréta és paleogén rétegtan megalapozásában). Moszkva, 1963. Akadémiai Kiadó. — *A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztályának Közleményei* **7/3**, p. 271.

1965

- NAGY, E. 1965: The microplankton occurring in the Neogene of the Mecsek Mountains. — *Acta Botanica Hungarica* **11/1–2**, 197–216, +6 tábla.
- NAGY E. 1965: A mecseki neogénben talált planktonszervezetek fáciesjelző szerepe. — *A Magyar Állami Földtani Intézet Évi Jelentése 1963-ról*, 69–76.

1966

- NAGY E. & RÁKOSI L. 1966: A Bánd 2. és Bánd 3. sz. fúrások összehasonlító palynológiai vizsgálata. (Comparative pollen analytic study of the borholes Nánd 2. and Bánd 3— *A Magyar Állami Földtani Intézet Évi Jelentése 1964-ről*, 265–283. I–III.
- NAGY L.-né 1966: Kremp, Gerhard O. W.: Morphologic Encyclopedia of Palynology. The University of Arizona Press kiadványa. Tucson, 1965. pp.1–185. 38 táblával. — *A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztályának Közleményei* **9/3–4**, p. 309.

1967

- NAGY L.-né 1967: G. Erdtman: Pollen and Spore Morphology (Plant Taxonomy. Gymnospermae, Bryophyta (Text) 1965. Almqvist and Wiksell) Stockholm, p. 1–191 és 24 fényképtábla. — *A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztályának Közleményei* **10/1**, p. 79.

1968

- NAGY, E. 1968: New spore genera from the Mecsek Mountains (Hungary). — *Acta Botanica Hungarica* **14/3–4**, 357–367.
- NAGY, E. 1968: Moss spores in Hungarian Neogene strata. — *Acta Botanica Hungarica* **14/1–2**, 113–132.

1969

- NAGY E. 1969: M. Kedves: Palynological Studies on Hungarian Early Deposits. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1969. 84 pages, 22 plates. — *Acta Botanica Hungarica* **15/3–4**, p. 364.
- NAGY E. 1969: A Mecsek-hegység miocén rétegeinek palynológiai vizsgálata. (Palynological elaborations the Miocene layers of the Mecsek Mountains.) — *A Magyar Állami Földtani Intézet Évkönyve* **52/2**, 1–417. Pl. I–LVI.

1970

- NAGY, E. 1970: Some conclusions from the palynological data of the Neogene of the Mecsek Mountains. — *Acta Botanica Hungarica* **16/1–2**, 165–177.
- NAGY, E. 1970: Hungary's Neogene climate on the basis of palynological researches. — *Giornale di Geologia. Annali del Museo Geologico di Bologna Serie 2a*, 35 (1967) (I), Committee on Mediterranean Neogene Stratigraphy. Proceedings of the fourth Session in Bologna, 19–30 September 1967. Part I. 91–104.

1973

NAGY, E. 1973: Palynological data for the Neogene of the Cserhát. — *Acta Botanica Hungarica* **19/1–4**, 453–460, +1 táblázat, +5 t.

1974

NAGY E. 1974: Miklós Kedves: Paleogen Fossil Sporomorphs of the Bakony Mountains. Part I. *Studia Biologica Academiae Scientiarum Hungaricae*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1973. 134 pp., with 12 figures, and 22 plates of photographs. — *Acta Botanica Hungarica* **20/3–4**, 397. old.

1975

NAGY L.-né 1975: Palynológiai tanulmányúton az Észak-amerikai Egyesült Államokban. — *Földtani Közöny* **105/4**, 524–530.

1976

NAGY L.-né 1976: Paleoflóra változások a magyarországi neogénben palynológiai vizsgálatok alapján. — *Földtani Közöny* **106/2**, 177–180.

1979

NAGY, E. 1979: New tropical elements from the Hungarian Neogene. — *Grana* **18**, 183–188. Fig. 1–4.

NAGY, E. 1979: Palynological investigation on the holo-stratotype of the Egerian. — *Acta Biologica Szeged* **25/3–4**, 45–52.

1985

NAGY E. 1985: A magyarországi neogén sporomorphái. (Sporomorphs of the Neogene in Hungary.) — *Geologica Hungarica Series Palaentologica* **47**, 471 p.

NAGY, E., PLANDEROVÁ, E. 1985: The palynostratigraphical characterisation of the Central Paratethys and their correlation. *VIIIth Congress of the Regional Committee on Mediterranean Neogene Stratigraphy, Budapest, 1985, Abstracts*, p. 411.

1988

NAGY, E., KEDVES, M. 1988: State of palynological research in Hungary. — *Acta Botanica Hungarica* **34/3–4**, 311–324.

NAGY, E. 1988: Palynology of the Pannonian and Pontian of Hungary. — *Acta Botanica Hungarica* **34/3–4**, 325–337.

NAGY, E. 1988: Kedves M.: Introduction to the Palynology of Pre-Quaternary deposits. *Studia Biologica Hungarica* 19. Part I. pp. 1–164. – Part II. pp. 1–144. Akadémiai Kiadó, Budapest. — *Acta Botanica Hungarica* **34/1–2**, 301–303.

1989

NAGY E. 1989: Venkatachala, B. S., Maheshwary, H. K. (eds) 1987: Concepts, Limits and Extension of the Indian Gondwana. — *The Paleobotanist* 36, p. 378. — *Acta Botanica Hungarica* **35/1–4**, 331–332.

1990

NAGY L.-né 1990: Beszámoló a 3. Nemzetközi Paleobotanikai Konferenciáról (Melbourne 1988) és a 7. Nemzetközi Palinológiai Kongresszusról (Brisbane 1988). — *Botanikai Közlemények* **77/1–2**, 97–99.

1992

NAGY E. 1992: Magyarország neogén sporomorfáinak értékelése. — *Geologica Hungarica series Palaentologica* **53**, 379 p.

1993

NAGY L.-né 1993: Four Decades of Indian Palaeobotany (Birbal Sahni Birth Centenary). Venkatachala, B. S. & Singh, H. P. — *Földtani Közöny* **123/2**, 207–208.

1995

NAGY E. 1995: Venkatachala, B. S. - Singh, H. P. (eds.): Four Decades of Indian Palaeobotany (Birbal Sahni Birth Centenary Tribute). *The Palaeobotanist*, Vol. 40, 1991. Issued: Nov. 14. 1992. Lucknow, 1–545 pp. — *Acta Botanica Hungarica* **39/1–2**, 195–196.

1999

NAGY, E. 1999: Palynological correlation of the Neogene of the Central Paratethys. — Magyar Állami Földtani Intézet, Budapest, 126 p.

2001

NAGY L.-né 2001: In memoriam Hajós Márta (1916–2000). — *Földtani Közöny* **131/3–4**, 589–590.

2005

NAGY, E. 2005: Palynological evidence for Neogene climatic change in Hungary. — *Occasional Papers of the Geological Institute of Hungary*, 204., MÁFI, Budapest 120 p.